

Branković. Budući da su oni bili u vječnim zadjevicama, izmisli docnije narod, da je Vuk Branković izdao Srbe na Kosovu, u čemu nema ni zrna istine. Pobjedom Kosovskom bijaše Turcima otvoren put u Bosnu, Bugarsku i Podunavlje, a sukob između ugarsko-hrvatskoga kralja i sultana već u najkraće vrijeme neizbježiv.

Stjepan Tvrtko i Stjepan Dabiša. Uspjesi Žigmundovi i provala turska ne spriječi bosanskoga kralja Stjepana Tvrtka u srećnom napredovanju u Hrvatskoj i u Dalmaciji, jer on okupi doskora oko sebe svu Hrvatsku južno od Velebita s gradom Kninom, Ostrovcicom i Klisom, steče gradove Omiš, Spljet, Trogir i Šibenik pa se godine 1390. — ravno trista godina poslije smrti posljednjega Trpimirovića Stjepana II. — prozove još i kraljem Hrvatske i Dalmacije. Stjepan Tvrtko jedini je vladar poslije izumrća hrvatske narodne dinastije, ma da i nije vladao čitavim narodom hrvatskim, koji bijaše hrvatske krvi i koji je okupio u svojoj ruci većinu Hrvata i Srba.¹ No slavni kralj ne dospje da utvrdi svoje vlasti, jer već u februaru 1391. umre u pedesetoj godini, a malo potom izmijeni svijetom i njegov vjerni privrženik Ivan od Paližne.

Stjepana Tvrtka naslijedi brat mu Stjepan Dabiša (1391—1395), muž neodlučan i povodljiv, koji nije znao održati tečevine Tvrtkove. Sa Žigmundom sklopi u Đakovu mir (1393), kojim se obaveza, da će državu svoju po smrti njemu ostaviti, a onda se s njime složi na propast braće Horvatâ otevši im od Stjepana Tvrtka darovani grad Omiš. Ivaniš i Pavao Horvat pobjegnu sada u Dobor grad na donjoj Bosni, gdje ih Žigmund opkoli i uhvati. Nato povede Žigmund oba brata u Ugarsku i dade u Pečuhu Ivaniša kao izdajicu domovine privezati konjima za repove, dok je biskup Pavao valjada u nekom samostanu dokrajčio svoje dane (1394). Tim događajem svršio se hrvatski ustanak pod vodstvom braće Horvatâ, našto Stjepan Dabiša, zaplašen srećom Žigmundovom, povrati kralju onaj dio Hrvatske i Dalmacije, što ga je baštinio od Stjepana Tvrtka, odrekavši se podjedno i naslova kralja hrvatsko-dalmatinskoga. Iduće godine umru kraljica Marija i Stjepan Dabiša, no bosanska gospoda ipak ne uzmu Žigmunda za svoга kralja, već poslije kratkovremena vladanja Dabišine udovice Jelene Grube (1395—1398) izaberu

¹ Kotromanići bili su podrijetlom iz okolice današnjega Broda na Savi, a od plemena Borića bana. Kralj Stjepan Tvrtko bijaše kroz cijeli život katolik (kako je to dokazao Ruvarac u „Glasniku bos. herc. muzeja“ 1894, 619—620), a mati bila mu je Jelena, kneginja Bribirska od plemena Šubića.